

เทศน์เช้า วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

การทำบุญทำกุศล เห็นไหม ถ้าเราทำคุณงามความดี ก็เลสมันจะไม่ยอมรับนะ มีคนหลายคนเลย เขาสร้างวัดสร้างวาแล้วมีคนติเตียนว่า ถอยหลังเข้าคลองไป พวกนี้เป็นพวกถอยหลังเข้าคลอง ไม่เจริญรุ่งเรือง ความเจริญรุ่งเรืองมันต้องออกไปทางโลกเขา ถ้าทางโลกทางแจ้งกัน การแสวงหาอย่างนั้นเป็นความเจริญรุ่งเรือง เขามองหน้าเดียว หลวงตาบอกว่า คนเราเกิดมา ๒ ตา ตาหนึ่งคือตาโลก ตาหนึ่งคือตาธรรม ตาโลกก็ควรทำอย่างนั้น

คนขยันหมั่นเพียร ถ้าอยู่ในโลกก็ขยันหมั่นเพียร ถ้ามาบวชในพุทธศาสนาแล้ว ก็ขยันหมั่นเพียร ประพฤติปฏิบัติก็ขยันหมั่นเพียร ความขยันหมั่นเพียรมันเป็นจริตนิสัย จะอยู่ที่ไหนก็เจริญรุ่งเรือง อยู่ทางโลกประกอบอาชีพก็มีความเจริญรุ่งเรือง ไปประพฤติปฏิบัติก็มีความเจริญรุ่งเรืองทั้งหมด เห็นไหม ถ้ามีความเจริญรุ่งเรืองขึ้นมามันเกิดจากจริตนิสัย อันนี้ก็เหมือนกัน แต่คนมันเจริญรุ่งเรืองแล้ว ก็ต้องลืมตา ๒ ตาด้วย ตาหนึ่งคือตาของโลก การทำคุณงามความดี เราประกอบอาชีพขึ้นมาเราก็ทำของเรา แต่เรายังมีโอกาสได้ลืมตาอีกตาหนึ่ง แต่กิเลสมันจะไม่ยอมรับ กิเลสมันบอกว่า อย่างนี้คือมันถอยหลังเข้าคลอง พวกนี้เป็นพวกถอยหลังเข้าคลอง พวกนี้จะไม่เจริญก้าวหน้า ถึงเขาจะเจริญก้าวหน้าไปขนาดไหน แต่พอตายไปเขาก็มีความทุกข์ของเขา

ถอยหลังเข้าคลอง ก็เหมือนกับเรามีน้ำเย็น เหมือนมีคลองอยู่คลองหนึ่ง เอาไว้อชโลมใจ มันไม่ดีหรือ มันกลับเป็นประโยชน์กับเรา กลับเป็นของดีกับเรานะ เรามีที่พักที่อาศัย มีน้ำเย็น มีน้ำมีท่าเอาไว้ให้ความชุ่มชื้นกับหัวใจของเรา ใจของเรามันไม่มี แล้วมีแต่ความเร่าร้อน แล้วพอคนอื่นจะทำเข้าไป ก็ไปติเตียนเขาว่า ถอยหลังเข้าคลอง ก็ตัวเองทำไม่ได้ กิเลสมันปิดบังใจของตัวเอง ตัวเองทำไม่ได้ เขาหาของเขาขึ้นมาเพื่อ ความเจริญของเขา แล้วมันจะไปบอกเขาได้ไหมว่ามันจะถอยหลังเข้าคลอง คำว่าถอยหลังเข้าคลองนี้ มันคือถอยไปหาความเสื่อม แต่เขาบอกว่าทำอย่างนี้มันจะไม่

เจริญก้าวหน้า แต่ไม่ได้มองมุมกลับนะว่า คนพวกนี้เขามีความรุ่มเย็นในหัวใจ เขามีที่ปักใจของเขา เขามีความสุขของเขา โอ้เรามีแต่ความร่ำร้อนในหัวใจ มันไม่มองตรงนั้นไง ตรงที่ว่าถ้าใจมันรุ่มร้อนนี้มันไม่ได้มอง เพราะสิ่งนั้นมันต้องร่ำร้อนอยู่แล้ว สิ่งนั้นเป็นวัตถุ สิ่งนั้นเป็นไฟ

ไฟมันก็ต้องเผา กิเลสมันต้องเผาหัวใจ ไฟมันก็เผาหัวใจ มันเผาหัวใจของเขา แล้วเขาไม่มีที่ปักที่พึ่งพิง อย่างนั้นมันจะเป็นคุณงามความดีอย่างไร อย่างของเรามีคุณงามความดีมีที่พึ่งพิง แต่เขาจะพูดเขาจะติเตียนขนาดไหน นั่นมันเรื่องของกิเลส เรื่องของกิเลสแล้วเราอย่าเอามาใส่ใจนะ อาจารย์สอนว่า ให้ดูใจของตัว ดูใจของเรา ถ้าสิ่งนั้นมันเป็นไป ถ้ามันเป็นใจของตัว เราจะแก้ไขใจของเราได้ เราทำของเราได้ เห็นไหม เราจะเจริญรุ่งเรืองหรือเราจะเสื่อมถอยนี้เราอยู่ในหัวใจของเรา เราอยู่รู้สึว่า เราทุกข์เรายากขนาดไหน ถ้ามันออกไปแล้วมันจะมีความทุกข์ยาก นั่นมันก็เป็นการที่ว่า ออกไปเผชิญโลกไ้เผชิญความทุกข์ความยาก เผชิญแล้วมันก็ร่ำร้อนอยู่อย่างนั้น เห็นไหม เผชิญอยู่อย่างนั้น เผชิญโลกอยู่อย่างนั้น แต่มันมีที่รุ่มเย็นของใจ เห็นไหม

นี่ถึงว่า เวลาใจร่ำร้อนนี้ทุกคนเปรียบเทียบได้ เวลาพูดนี้ถ้าเราไม่มีสิ่งที่มาเทียบเคียงนะ เราจะไม่เห็นความรู้ของเราหรอก เราจะเทียบเคียงไม่ได้ แต่คนเราถ้าทำ ความสงบใจของตัวขึ้นมา มันจะมีความรุ่มเย็น ถ้ามันมีความพะรุงพะรังเห็นไหม เวลา มันคิดอะไรที่มันรุงรัง แล้วเราปลดปล่อยออกไป มันจะปล่อยวางออกไป ปล่อยวางออกไปบ่อยเข้า จนทำความสงบของใจได้ เห็นไหม นี่คือการของใจ ผู้มีจิตตั้งมั่น สามารถสร้างเรือนของหัวใจขึ้นมาได้ ๑ เรือน เห็นไหม ถ้าเราสร้างเรือนของหัวใจขึ้นมา เรือนหนึ่ง คือใจเรามีที่พึ่งพิงอาศัย เรามีของเรา เราถึงจะเปรียบเทียบได้ ถ้าเปรียบเทียบได้ จะเห็นชัดเจน เห็นไหม เห็นชัดเจนว่า มีเรือน มีที่พึ่งอาศัย หลบจากที่ร้อนมาพักในที่เย็น มันก็เปรียบเทียบขึ้นมาได้ส่วนหนึ่ง แล้วมันยังเข้ามาทำให้ความสงบของใจ แล้วมันก็เข้าไปคัดแปลงตน คัดแปลงความคิดของเรา

ใครที่ว่าถอยหลังเข้าคลอง ให้มันพูดไป คนจะพูดขนาดไหนให้พูดไป แต่เราคิดว่าเราเจริญรุ่งเรืองของเรา มันเป็นความเห็นของเรา มันเป็นสิ่งสุดวิสัยที่จะทำให้คนมีความเห็นเหมือนกัน มันเป็นไปได้ไม่ได้ ถ้าสิ่งที่เป็นไปไม่ได้นี้ เราจะไปขวางโลกได้อย่างไร ถ้าสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แล้วเราเชื่อเขาซะ เราก็เป็นไปตามเขา ถ้าเราเชื่อเขาเราจะ

ไม่ได้ประโยชน์อะไรของเราเลย ถ้าเราไม่ได้ประโยชน์อะไรของเราแล้ว เราเองเราก็เสียผลประโยชน์ด้วย แต่ถ้าเราปล่อยวางเขา โลกธรรม ๘ สิ่งที่เขาทิ้งตำรา มันเป็นเรื่องกิเลสของเขา เขาต้องเผาตัวเขาเองอยู่แล้ว เห็นไหม เขาต้องเผาตัวของเขาเอง ก็ว่ามันเห็นแล้วมันขัดหูขัดตาของเขา

ความที่สิ่งนี้มันเป็นประโยชน์กับโลก ควรเก็บไว้ใช้สอย ทำไมเสียสละออกไปให้มันสูญเสียไป ความสูญเสียไปนี้ มันสละออกไป มันคือเรื่องของหัวใจ เห็นไหม มันสละออกไปในเรื่องของวัตถุ แต่มันได้มาด้วยความเป็นบุญกุศล มันได้มาด้วยความสุขใจ มันได้มา อันนั้นมันเป็นประโยชน์กับเรา คนฉลาด เห็นไหม วัตถุเดียวกัน เทคโนโลยีเจริญขึ้นไป มันจะเล็กกลงๆ เห็นไหม สิ่งทีเล็กกลงแต่มีความเร็วมากขึ้น มีคุณค่ามากขึ้น อันนี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นนามธรรม เขามองไม่เห็น แต่มันเป็นคุณประโยชน์กับใจ มันเป็นส่วนดีของใจ มันจะเป็นไปกับเรา สิ่งที่เป็นไปกับเรานี้ เราแสวงหาสิ่งนี้ แล้วมันผิดที่ตรงไหน มันไม่ผิดหรือ

ตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า พุคอยู่แล้ว ทาน ศีล ภาวนา เป็นที่พึ่งอาศัยของสัตว์โลก อย่างอื่นนั้น มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัย ที่พึ่งอาศัย เห็นไหม อาศัยไปในวิภวภูติกับปัจจัยเครื่องอาศัย อยู่ในภพเดียว อยู่ในปัจจุบัน มันทุกข์ยากขนาดไหนนะ เวลาทำคุณงามความดีอย่างนี้ มันก็ไปเกิดบนสวรรค์ เกิดเป็นพรหม เวลาของมันก็ยาวกว่า ทำความชั่วทำความลามกไว้ มันก็ตกนรกไป มันต้องไปเผาไหม้อยูอย่างนั้น มันเผาไหม้แล้วมันก็ไม่ตาย สิ่งที่ไม่ตาย แล้วมันก็เวียนมา เห็นไหม เวียนมาแล้วมันก็ย้อนกลับมาเป็นจิตนิสัยของคน เห็นไหม จิตนิสัยของคนเป็นอย่างนั้น แล้วถ้าเป็นอย่างนั้นมันก็ขวางใจมนุษย์เป็นภพปานกลางๆ จากข้างล่างขึ้นมา ก็มาเกิดเป็นมนุษย์ จากข้างบนพอใช้บุญกุศลหมดไป ก็มาเกิดเป็นมนุษย์ หัวใจถึงต่างกัน ใจ ความเห็นถึงต่างกัน เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม ถึงบอกว่าไม่อยากสอนใครเลย เพราะว่าใครจะรู้ได้อย่างไรก็มันลึกลับขนาดนั้น แต่เสร็จแล้วก็สอน สอนแล้วก็ได้ อริยสาวกไปมากมาย เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันซุกอยู่ เห็นไหม ในมนุษย์เราก็มีคนที่มีความเห็นเหมือนเรา แต่เขาไม่พูดออกมาว่าเขามีความเห็นเหมือนเรา ทุกคนแสวงหาความดี ทำไมคนเรากลับผี ทุกคนในสัตตชาตญาณจะกลัวผีเพราะอะไร มันกลัวผีเพราะโดยสัตตชาตญาณมันกลัวความมืด กลัวในใจของตัวเอง มันมีอยู่ทุกคนในหัวใจ อันนี้ก็

เหมือนกัน ความแสวงหาความดีทุกคนก็อยากได้ แต่ไม่กล้าพูด กลัวจะโดนติเตียนว่า ถอยหลังเข้าคลอง เห็นไหม

คุณงามความดีทุกคนอยากจะปรารถนา แล้วมันเป็นเรื่องของคุณงามความดี แต่คุณงามความดีนี้มันแสดงออกไม่ได้ แต่กิเลสมันแสดงออกได้ เห็นไหม ใครติเตียนว่า นรกสวรรค์ไม่มี คนนั้นนับว่าเก่งมาก ค้านได้กับกระแสสังคม เขาจะค้านขนาดไหน ก็ค้านไป เขาค้านได้แต่ความเห็น แต่ความเป็นไป แต่สัจจะความจริงไม่ใช่อย่างนั้น สัจจะความจริงมันมี สิ่งใดที่มีจริงอยู่มันก็จริงอยู่ ทวีปต่างๆ ในโลกนี้มีอยู่ เราอยู่ทวีปเอเชีย ทวีปอื่นมันก็ต้องมีอยู่ อันนี้ก็เหมือนกัน ภูเขามันมีอยู่ ภูเขามันเป็นที่สวยของใจ

ความคิดนี้ เวลาความคิดเกิดขึ้น ภพมันเกิดขึ้นแล้วเห็นไหม ภพเกิดขึ้น สภาวะเกิดขึ้น ตั้งมันขึ้นมาเป็นกระแสออกมา แต่เวลามันไม่คิดมันไปไหน เวลาไม่คิดมันก็ไม่มีเห็นไหม เวลาเกิดขึ้นมาสภาวะเกิดขึ้น ภพตั้งละ นี่ก็เหมือนกัน เวลาใจมันตายไปแล้ว มันเป็นนามธรรม มันไปตั้งอยู่ที่ตรงไหนละ มันตั้งตรงไหนตรงนั้นก็ เป็นภพของมัน ภพของมันเป็นภพในวิญญู พระพุทธเจ้าถึงบอกว่าในวิญญู มันเป็นวิญญู แล้ววิญญูนี้มันก็หมุนเวียนออกไป เป็นวิญญูของเขา แล้วเราก็จะตามวิญญูไป เห็นไหม ถ้าตามวิญญูไป มันก็เป็นอดีต อนาคตมันแก้ไม่ได้

พระพุทธเจ้าถึงให้แก้ที่ปัจจุบัน แก้ปัจจุบันมันก็ต้องต่อสู้เผชิญหน้ากับกิเลส เห็นไหม เผชิญหน้ากับความจริงที่มันพยายามผลักไส ถ้ามันผลักไสมันเป็นอดีต อนาคตมันคิดได้ว่า เราอยากจะทำเมื่อนั้นๆ แล้วก็ไม่ได้ทำ อยากจะเป็นไปอยากจะทำ เห็นไหม มันผลักไสออกไป เห็นไหม ซึ่งๆ หน้าถ้าเราชนกับกิเลสได้ มันก็จะเป็นปัจจุบันได้ เราชนกับกิเลสของเรา เห็นไหม เราเองเราก็ต้องฝ่าฝืนกับกิเลสของเราอยู่แล้ว แล้วยังให้คนอื่นมาติเตียน ไปฟังโลกธรรมที่เขาเป็นไป เพราะเราก็พะรุงพะรังด้วยกิเลสของเรา แล้วจะต้องไปแบกรับกิเลสของคนอื่นมาให้พะรุงพะรังกับเราทำไมอีก

ความเป็นกิเลสของเรา เราก็ต้องต่อสู้ของเราอยู่แล้ว ต่อสู้เพื่อเอาชนะตนเอง ถ้าชนะตนเองแล้วมันก็เห็นใจของตัวเอง ถ้าเห็นใจของตัวเองมันก็จบสิ้น ถอยหลังเข้าคลองนั้น มันเป็นกิเลสพูด แต่ความจริงแล้ว เราถอยหลังเข้าหาธรรม ธรรมะเป็นของดั้งเดิม เกิดมานี้ สภาวะจิตก็เกิดขึ้นมา ปฏิสนธิจิตเกิดขึ้นมาก่อน ตัวจิตนี้ตัวพาเกิดพา

ตาย แล้วเราจะถอยหลังเข้าไปหาจิตของตัวเอง ไปแก้ไขจิตของตัวเอง มันจะผิดไปไหน
มันถูกต้อง เห็นไหม ถูกต้องตามธรรมตามวินัย

มันถูกต้องตามธรรมตามวินัยตรงไหน ตรงที่ว่าเราไปแก้ไข เห็นไหม โลกียะคือ
ความคิดต่างๆ เริ่มต้นจากความเป็นโลก เริ่มต้นจากศรัทธาความเห็น มันพิจารณาขึ้นมา
ก็ปล่อยวางเข้ามา มีความสงบใจเข้ามา พอสงบใจเข้ามา ความคิดอันใหม่เกิดขึ้นเป็น
โลกุตตระ ถ้าโลกุตตระเกิดขึ้นมา เห็นไหม ถอยหลังเข้าไปที่ไหน ถอยหลังเข้าไปที่ใจ
มันแก้กันที่ใจ โลกุตตระ คือปัญญาของใจ ไม่ใช่ปัญญาของสมอง ปัญญาความเห็นของ
ใจ ปัญญาของใจจะแก้ไขลงมาที่ใจ

ถ้าแก้ไขลงไปที่ใจได้ นี่คือถอยหลังเข้าคลอง ถอยหลังเข้ามาแก้ตนเอง ถอยหลัง
เข้ามาแก้จิตนิสัย แก้ความเห็น แก้ต้นข้าวของความคิด เห็นไหม

“มารเอ๋ยเธอเกิดจากความดำริของเรา เดียวนี้เธอจะเกิดอีกไม่ได้เลย เพราะเราเห็น
ตัวเธอแล้ว”

เห็นไหม แต่เรายังไม่เห็นตัวของมารของเรา ถ้าเราแก้มารของเราได้เราจะประสบ
ความสำเร็จของเรา มารของใครก็เป็นมารของคนนั้น ความเห็นของใคร กิเลสของใครก็
เป็นของคนนั้น แต่กิเลสมันออกจากปากของเขาแล้ว มันเผาเขาแล้ว มันยังมาเผาเราอีก
เห็นไหม ถอยหลังเข้าคลองนั้นเป็นความเห็นของกิเลส

แต่ถ้าเป็นความจริงแล้ว เราถอยหลังเข้ามาหาธรรมของเรา ธรรมนี้ใจสัมผัส ใจนี้
สัมผัสธรรม สัมผัสธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ก่อน แล้วเราเกิดมา
พบธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันกำลังเจริญรุ่งเรืองอยู่ ถ้าเราไม่ทำ
ขึ้นมา พอหมดไปแล้ว ก็หมุนไปในวัฏฏะ ไปแก้อดีตอนาคต นั่นก็หมุนเวียนไป เป็น
อย่างนั้น เห็นไหม ให้แผ่ส่วนกุศลมา ให้ทำบุญกุศลกัน (เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)